

Correctievoorschrift HAVO

2009

tijdvak 1

management & organisatie

tevens oud programma

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 62 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 2

$625 + 175 = 800$ eenheden

2 maximumscore 3

- Verkoopresultaat = $\frac{2000}{800} = 2,50$ per stuk 1
- Kostprijs = $4 + 1 = 5$ 1
- Verkoopprijs = $5 + 2,50 = \text{€ } 7,50$ 1

3 maximumscore 2

- Inkopen tegen vvp = $625 \times 4 = 2500$
De werkelijke inkoopwaarde (inclusief inkoopkosten) =
 $2.500 + 400 = 2.900$ 1
- De werkelijke inkoopprijs inclusief inkoopkosten = $\frac{2.900}{625} = \text{€ } 4,64$ 1

Opgave 2

Opmerking

In de nieuwe wetgeving wordt niet meer gesproken over de vof, maar over de openbare vennootschap.

4 maximumscore 2

Er zijn twee vennoten die beiden vermogen inbrengen. Op de balans staat "Vermogen Janssen" en "Vermogen Vink", dus is er sprake van een vof.

5 maximumscore 1

V&J (is een vof en) streeft naar winst, ANKO (is een vereniging en) streeft niet naar winst.

6 maximumscore 2

De klantentrouw daalt. Hierdoor zullen meer klanten die vroeger een bezoek brachten aan V&J in de woonwijk, overstappen naar een andere kapper. Dit is een bedreiging. Anderzijds kan V&J nieuwe klanten aantrekken die zich vroeger bij een andere kapper lieten knippen. Dit is een kans.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

- Totale omzet per jaar uit knippen vóór verhuizing bedraagt
 $36 \times 17,50 \times 7 + 30 \times 5 \times 7 + 25 \times 10 \times 7 + 60 \times 62 \times 9 + 40 \times 25 \times 9$
 $= \text{€ } 49.690,-$ inclusief 6% btw

De opbrengsten zijn $\frac{49.690}{1,06} = \text{€ } 46.877,36$ per jaar 1

- per maand $\frac{46.877,36}{12} = \text{€ } 3.906,45$ 1

8 maximumscore 2

$3906,45 \times 0,85 + 20 \times \frac{21,20}{1,06} = \text{€ } 3.720,48$

9 maximumscore 1

$3.720,48 \times 1,03^6 = \text{€ } 4.442,45$

10 maximumscore 3

$\frac{(5.040 + 4.380)}{120} + \frac{(2.460 + 6.700 - 400)}{60} = \text{€ } 224,50$ per maand

11 maximumscore 1

Het rentepercentage (neem bijvoorbeeld de eerste maand):

$\frac{90}{15.000} \times 100\% = 0,6\%$

12 maximumscore 2

$0,6\%$ van $(14.212,96 - 160,25) = \text{€ } 84,32$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 3

Overzicht van maandelijkse omzet en kosten van V&J

(bedragen in euro's)

	vóór verhuizing	in de 7 ^e maand ná verhuizing	verandering
Omzet uit knippen	3.906,45	4.442,45	536,00
Financieringskosten	0,00	84,32	84,32
Afschrijvingskosten	70,50	224,50	154,00
Huurkosten	480,00	711,00	231,00
Overige kosten	35,00	37,00	2,00
Verandering winst			64,68

Conclusie: V&J zal wel verhuizen, omdat de winst in de zevende maand ná de verhuizing (€ 64,68) groter is dan de gemiddelde maandwinst vóór de verhuizing.

Opgave 3

---

14 maximumscore 1

$$\frac{4.000}{1,05^5} = € 3.134,10$$

15 maximumscore 2

$$Y \times 1,045^{10} + Y \times 1,045^5 = 10.000$$

$$Y = € 3.572,51$$

Opgave 4

---

16 maximumscore 1

Er is een negatief resultaat (van € 510,-) want de lasten zijn groter dan de baten.

17 maximumscore 2

$$\frac{0,30 \times 21.250}{75} = 85 \text{ leden}$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 4

Balans Jolly Jumper per 31 december 2008 (in euro's)			
debet			credit
Te vorderen contributie	300	Eigen vermogen	15.190
Bank	18.350	Vooruitontvangen contributie	680
		Nog te betalen bijdrage aan LPRV over 2008	2.780
	<u>18.650</u>		<u>18.650</u>

Toelichting:

- Te vorderen contributie $4 \times 75 = 300$ 1
- Bank $17.500 + 850 = 18.350$ 1
- Eigen vermogen $15.700 - 510 = 15.190$ 1
- Vooruitontvangen contributie $8 \times 85 = 680$ 1

Opgave 5

19 maximumscore 1

$$\text{Kostprijs: } \frac{92,00}{1,15} = \text{€ } 80,-$$

20 maximumscore 2

Inkoopkosten voor de prijsverhoging $0,40 \times 80 = 32$
 Stijging inkoopkosten $0,30 \times 32 = 9,60$
 Kostprijs $80 + 9,60 = 89,60$
 Winstmarge in procent van verkoopprijs $\frac{(92,00 - 89,60)}{92,00} = 2,6\%$

21 maximumscore 2

- door toegenomen concurrentie
- door afnemende consumentenbestedingen

22 maximumscore 3

- De voorraden product lopen sterk op 1
- Er is een afname van de liquide middelen 1
- Uit de motivering moet blijken dat dit een gevolg is van een afname van de afzet 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

De liquiditeit (gemeten via de quick ratio) is verslechterd. Het kort vreemd vermogen neemt toe terwijl de vorderingen en liquide middelen afnemen.

24 maximumscore 2

De solvabiliteit geeft aan hoe een onderneming in staat is om bij bedrijfsbeëindiging al haar schulden terug te betalen, dus geeft het risico aan dat de bank loopt bij het verstrekken van extra kredieten.

25 maximumscore 2

De solvabiliteit is verslechterd want $\frac{ev}{vv} = \frac{5.896.615}{7.498.628} = 0,79$ (eind 2008).

26 maximumscore 2

Zowel de liquiditeit als de solvabiliteit zijn in 2008 verslechterd, dus is de beoordeling rood.

27 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De werknemers die hun baan verliezen, zouden akkoord kunnen gaan met een loonsverlaging.
- De toeleveranciers die te maken krijgen met dalende afzet, zouden lagere verkoopprijzen kunnen vragen en/of uitstel van betaling kunnen verlenen.
- De fiscus krijgt te maken met dalende belastinginkomsten, dus kan uitstel van betaling verlenen.
- De aandeelhouders, want anders gaat hun bedrijf failliet en zijn hun aandelen niets meer waard. Zij zouden extra eigen vermogen kunnen aanbieden.

Opmerking

Per juiste combinatie van belanghebbende en bijdrage één punt toekennen.

Opgave 6

---

28 maximumscore 1

de post Deelnemingen

29 maximumscore 2

$108.000 - 86.000 - 5.000 = € 17.000,-$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 1

- goodwill
- vergunning
- (geactiveerde) ontwikkelingskosten

Opgave 7

---

31 maximumscore 2

Als de beurskoers lager is dan de uitgiftekoers zal een geïnteresseerde belegger een aandeel op de beurs kopen en niet inschrijven op de emissie.

32 maximumscore 2

$$0,052 \times (7.000.000 \times 18,10) = \text{€ } 6.588.400,-$$

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.